SUPLIMENTUL I

LA

NOUA REVISTĂ ROMÂNĂ

No. 4. 15 FEBRUARIE 1900 VOL. I.

Din Bucovina.

Körber, ministrul president al Austrieĭ, ş'a pus în gînd—ca toţĭ predecesoriĭ luĭ—să restabilească pacea între popoarele imperiuluĭ; dar pe cînd în Viena *conferinţele de înţelegere*, lucrează la împăcarea Germanilor cu Cehiĭ, în Bucovina sunt nesocotite toate intenţiile d-luĭ Körber. Baronul Bourguignon presidentul ducatuluĭ bucovinean continuă politică sa duşmănoasă românilor, care politica în anul din urmă a amărît şi turburat pacea bucovinenilor atît de mult. *Patria*, jurnalul partiduluĭ romîn, mereŭ e confiscat, drepturile ţăranuluĭ călcate şi tratate de oficialiĭ străinĭ cu multă ură şi dispreţ; averile bisericiĭ române dăruite de vechiĭ domnĭ moldoveneştĭ, se folosesc spre scopurĭ străine; oficialiĭ romînĭ sub presiunea presidentuluĭ Bourguignon trebue să-şĭ dea demisia, pentru simplul motiv că figurează între membriĭ comitetuluĭ aranjator *al unuĭ bal.* Conducătoriĭ bucovinenĭ în faţa acestor prigonirĭ aŭ de gînd să înceapă noua organisare a puterilor, organisare care să stingă şi maĭ tare legăturile dintre eĭ şi popor. Organisarea se va face după districte, carĭ vor avea pe lîngă programul comun şi cîte unul economic, conform împrejurărilor locale.

Conferinţa deputaţilor romînĭ din camera imperială şi provincială, ţinută în 31/I — după cum scrie «Patria»—a stabilit programul acţiunilor viitoare. Atuncĭ a votat şi o adresă d-luĭ Körber, în care salută cu plăcere acţiunea de împăcare a guvernuluĭ central, se declară gata a sprijini guvernul în această lucrare, exprimîndu-şĭ şi «justa speranţă că i. r. guvern central va lua măsurile potrivite spre a pune capăt insuportabilelor împrejurărĭ ce domnesc în Bucovina şi carĭ aŭ sdruncinat pacea ţărĭi».

Presidentul Bourguignon a plecat la Viena, de unde se crede că nu se va maĭ întoarce.

Suplinitoriĭ şi legea învĭţămîntuluĭ secundar.

Suplinitoriĭ, atît ceĭ titraţĭ cît şi ceĭ netitraţĭ, se găsesc într'o stare cu totul precară. Plătiţĭ maĭ puţin, cu posiţiunea negarantată, putînd fi revocaţĭ în tot momentul şi strămutaţĭ oricînd în o localitate pentru care nu aŭ nicĭ o tragere de inimă, la cea maĭ mică schimbare în sferele înalte eĭ tremură pentru poziţia lor. Din această causă suplinitorul nu are putinţa să studieze mediul intelectual în care se află, aptitudinile şi putinţa de lucru a copiilor cu care lucrează, ca să-şĭ conformeze şi purtarea şi metoda sa cu elevĭĭ carĭ îĭ sînt încredinţaţĭ. N'are de asemenea nicĭ timpul ca să creeze un curent de simpatie între el şi părinţĭ, pentru ca să-şĭ păstreze un ajutor în greaua sarcină a instrucţiunĭ şi educaţieĭ elevilor din acea şcoală. Aceasta era starea suplinitorilor prin 1890, stare semnalată maĭ în urmă de un inspector şcolar, profesor bătrîn şi cu multă experienţă în ale şcoaleĭ în raportul său anual (1).

De la 1890 şi pînă azĭ lucrurile aŭ intrat într-o nouă fasă. Foarte mulţĭ din suplinitoriĭ netitraţĭ aŭ făcut loc tinerilor noştri licenţiaţĭ carĭ doritorĭ de a'şĭ asigura poziţia, întrebuinţează toate orele libere pentru prepararea concursuluĭ. Dar concursurile se amînă sistematic iar ceĭ muncitorĭ citesc ziua şi noaptea ca la viitorul concurs să fie bine pregătiţĭ. Noul concurs iar se amînă şi preparaţia continuă din ce în ce maĭ stăruitoare, maĭ aprinsă, maĭ cu încăpăţînare căcĭ cu cît concursurile se amînaŭ, cu atît se prevedea o

(1) Petre Răşcanu.

îngreuiare a condițiilor de reușită. Prepararea devine o manie bolnăvicioasă; nicĭ o diversiune nicĭ o inițiativă în afară de cercul tras de programa concursuluĭ.

In urma legeĭ din 1899, concurentul trebue să fie examinat și din materia de licență. Dar alta era materia de licență pe la 1890—94 și alta acum; programul s'a maĭ mărit. Dar așa mărit, unde este el, care materiĭ s'aŭ maĭ introdus, unde este programa analitică detaliată care să călăuzească pe vechiul licențiat, pentru că el n'a avut norocul să fie indrumat în materiile introduse în urmă de către profesori specialĭ? In lipsa unuĭ pogram analitic, suplinitorul a trebuit să răsfoiască manuale peste manuale, să resume resumaturĭ, să memorizeze formule, să inmagazineze o mulțime enormă de generalităților și de detaliĭ. Orĭ ce informațiune saŭ cunoștință teoretică, ce de aproape saŭ de departe are oare-care atingere cu specialitatea sa, trebuește întipărită în memorie. Și manualele sînt cetite cu resemnare prin constrîngerea de a putea fi recitate, nu sînt cetite în tihnă cu plăcerea de a înțelege și a'și apropria ideile.

Intre 24 și 30 de anĭ, cînd în vinele omuluĭ curge seva creatoare, cînd se schițează în mintea luĭ ideile sale proprĭ, cînd facultatea inventivă poate fi stimulată în un mediu normal, el este sechestrat anĭ de zile din cauza interminabilului concurs, este redus la rolul pasiv al unuĭ recipient. Și să nu se uite că această alimentație silită de cunoștințĭ, de achisițiunĭ numeroase și grele, cere o cheltuială enormă de energie și cu toate acestea ea durează fără pic de repaos de vre-o cincĭ anĭ de zile, de pe la 95, de cînd concursurile se amînă din an în an în mod sistematic.

Această stare, prelungită atît timp, n'a putut să nu altereze echilibrul moral și intelectual al unora, și poate al celor maĭ bunĭ. Cîte-va pilde.

Un licențiat în matematicĭ, care făcuse studiĭ excelente în universitate, actualmente director la un gimnasiu, s'a presentat la treĭ concursurĭ. Două din ele aŭ fost amînate, la un altul căpătase media 8 și cu toate acestea și azĭ este tot suplinitor! Făcîndu-ĭ cunoștință prin sălile universității din Bucureștĭ, din una în alta începu să-mĭ spue cum a ajuns el să nu maĭ știe ce înseamnă petrecerea. Intr'o adunare nu simte plăcere, ci maĭ mult un fel de jenă, de plictiseală; i se pare că are aerul maĭ prost de cîțĭ mulțĭ alțiĭ, pe carĭ el îĭ știe că în fond sînt cu totul nuli. Un alt licențiat, profesor de partea literară la un liceŭ din Moldova și care-mĭ scrie din cînd în cînd, ca și eŭ luĭ, făcîndu-ne unul altuia cîte un mic examen de conștiință, între altele face următoarea mărturisire: «Simt că azĭ sînt maĭ prost profesor de cît acum 3 anĭ, nu maĭ pot da acelașĭ resultat cu elevĭĭ meĭ; nu știu, eŭ m'am prostit orĭ elevĭĭ sînt maĭ răĭ.» Și încearcă a explica fenomenul acesta prin surmenarea la care s'a supus de vre-o cîțĭ-va anĭ de zile. Iată, în scurt, cum îșĭ întrebuințează ziua. Dimineața, de la 7—8 cercetează lucrările scrise ale elevilor saŭ citește pentru clas, de la 8—11 îșĭ face cursul; după amează, de la orele 2 pînă la 6 și seara, de la ora 8 pînă la 12, citește în vederea concursuluĭ. Va să zică el muncește efectiv 12 ore pe zi cu inteligența, și aceasta nu treĭ saŭ șease lunĭ, ci de aproape 3 saŭ 4 anĭ și să se noteze că este muncă intelectuală și muncă intelectuală! Altă incordare și tensiune de spirit se cere cînd citeștĭ ziare, reviste, criticĭ literare saŭ studiĭ care te pasionează, și alta cînd trebue să rețiĭ lucrurĭ aride, precum excepțiĭ peste excepțiĭ saŭ formule peste formule. Fiind ținut a face apel maĭ mult la memorie, care trebue umplută cu or ce preț ca un burete pînă la saturație, simțĭ cum, odată cu oboseala intelectuală, ți se micșorează spontaneitatea și orizontul gîndireĭ.

După această surmenare, temperamentul fără îndoială se alterează. Deviĭ nervos, iritabil, nu maĭ aĭ răbdarea necesară să staĭ de vorbă cu elevul, care te plictisește dacă nu pricepe repede. Depresiunea morală te urmărește și în clas, unde trebue să fiĭ energic și comunicativ, răbdător și bine dispus, indulgent și stăruitor.

Dacă într-o adunare, onorate cetitor, întîlnești un om timid, visător, cu aerul stupid, deși în fond este deștept; care nu știe să vorbească cu curaj de evenimentele zileĭ, care nu știe să se facă ascultat, să te facă să rîzĭ, vecînic temîndu-se să nu fie inoportun; care aprobă și zîmbește la tot ce spun alțiĭ, tot-deauna de părerea lor din lipsă de îndrăsneală; tăcut și misterios asupra afacerilor sale, superstițios și scrupulos; mergînd încet și ușor ca nu cumva să facă prea mult sgomot, cu ochiĭ plecațĭ ca să nu-ĭ maĭ ridice asupra trecătorilor;

care, în discuţiĭ, maĭ mult ascultă de cît vorbeşte, ţiindu se în dosul celor ce strigă maĭ tare — să ştiĭ, onoraţé cetitor, că acela este un suplinitor ! (1).

* * *

S'aŭ ridicat multe vocĭ şi în favoarea suplinitorilor. Reamintesc desideratul coprins în «Planul reorganisăriĭ şcoalelor secundare», presentat de societatea profesorilor secundarĭ, în 1897.

«Echitatea cea maĭ elementară ca şi intere-«sele şcoaleĭ cer imperios ca soarta suplinito-«rilor să fie regulată înainte de reorganisarea «şcoalelor secundare, pentru cuvîntul, că supli-«nitoriĭ s'aŭ pregătit pentru profesorat conform. «legeĭ vechĭ, şi că nu este vina lor, că legea «concursurilor a fost suspendată şi eĭ n'aŭ pu-«tut concura pentru a obţine titlul de profesor».

Dar atît desideratul acesta cît şi acelea exprimate de cele 29 de gimnaziĭ şi 14 licee, n'aŭ fost luate în seamă. Vechilor licenţiaţĭ nu li s'a dat nicĭ un minimum de uşurare. Să se fi făcut pentru litere şi ştiinţe ceea ce s'a făcut pentru geografie, adică să se fi întocmit cel puţin un program analitic alegîndu-se, din materia de licenţă, numaĭ chestiunile cele maĭ importante şi maĭ generale. Un eclectism din materia cerută pentru fie-care specialitate principală se impunea, cel puţin pentru vechiĭ licenţiaţĭ dacă nu pentru toţĭ. Nu pricep ce ar perde învăţămîntul secundar dacă, în loc de o enciclopedie istovită, i s'ar da ca dascăl un om, ceva maĭ puţin erudit, dar cu maĭ multă viaţă şi destoinicie în predare.

Soluţia însă cea maĭ dreaptă, care se presintă natural înaintea spiritului şi care a fost propusă cu maĭ multe saŭ maĭ puţine variante din toate părţile, este aceasta. Toţĭ suplinitoriĭ netitraţĭ cu un serviciŭ neîntrerupt de minimum 10 anĭ la 1 Octombre 1900 (2) să fie numiţĭ provisoriŭ în basa proponimentelor. Suplinitoriĭ titraţĭ cu un serviciu de minimum 4 anĭ la 1 Octombre 1900, să fie supuşĭ la un examen de practică pedagogică, după o preparare de 24 de ore; iar ceĭ netitraţĭ cu un serviciu de 6 anĭ, să fie supuşĭ la un examen de practică pedagogică şi la altul de fond, al căruia program analitic să fie cel de liceŭ, cu ceva adăugirĭ din materia de licenţă, aceasta, ca să nu se maĭ insinueze în urmă că s'aŭ introdus în învăţămîntul secundar profesoriĭ carĭ n'aŭ făcut alte studiĭ de cît acelea predate în liceŭ.

Dacă judecăm chestiunea în mod obiectiv, trebue să recunoaştem că d-l Haret a avut în vedere numaĭ interesele şcoaleĭ, aplicînd însă morala oamenilor politicĭ, carĭ nu staŭ la îndoială a sacrifica cîte-va vieţĭ, cînd sînt în joc interese de ordine superioară pentru stat. Intrebarea este, ce folos poate aduce şcoaleĭ sacrificarea unor oamenĭ carĭ, meniţĭ a învăţa pe copiĭ regula de treĭ saŭ cîte-va principiĭ de logaritme, nu cunosc îndestul de bine integralele Euleriene şi teoria funcţiunilor eliptice, saŭ teoria potenţialuluĭ viteseĭ şi elipsoidul presiunilor ?

Suplinitoriĭ aŭ ajuns în halul caluluĭ luĭ Tolstoi din broşura sa asupra «Foameteĭ».

Un cal înhămat la o trăsură, a fost dat pe mîna unor copiĭ ca să se plimbe. Eĭ pornesc şi merg şi merg, mereŭ, urcă dealurĭ, scoboară văĭ. Calul oboseşte, asudă, abia maĭ răsuflă, el totuşĭ se supune şi merge înainte, pe cînd copiiĭ strigaŭ, se încurajaŭ unĭĭ pe alţiĭ şi se întreceaŭ a arăta cine e maĭ meşter să pue calul în galop. Şi eĭ se plimbară mult, fără a se gîndi la cal că trăeşte, că trage şi sufere, mînară copiiĭ calul înainte, cu strigăte, cu ocărĭ timp îndelungat.... de la 1864 şi pînă la 1899. In acest an de graţie eĭ găsesc un mijloc foarte ingenios pentru hrănirea caluluĭ. Pentru a nu pierde timpul şi a merge înainte şi iar înainte, eĭ imaginară să'ĭ pue puţin fîn în vîrful uneĭ prăjinĭ şi, din trăsură, să i-l treacă pe la nas.... încredinţaţĭ că de acum înainte trăsura va fi dusă şi maĭ bine. Calul însă se poticneşte, sdrobit de oboseală şi niminea nu se gîndeşte la mijlocul cel maĭ raţioal, de a opri un moment calul pentru a-l odihni şi hrăni, ca să poată trage căruţa în urmă cu maĭ multă putere. Aşa şi cu reforma învăţămîntuluĭ, s'a avut în vedere progresul şi iar progresul şcoaleĭ şi nimenea nu s'a gîndit să se oprească un moment la ceĭ ce aŭ luptat maĭ din greŭ în această ramură.

Fi-va guvernul conservator maĭ uman pentru

(1) La Bruèyre descrie cam în felul acesta pe ceĭ ..săraci,

(2) Inainte numirile se făceaŭ în cursul luneĭ Septembre, aşa că, dacă s'ar alege altă dată afară de Octombre uniĭ, din causă că le-ar lipsi 10 saŭ 15 zile, n'ar maĭ putea beneficia de pregătirile acordate de lege.

a se opri un moment să asigure soarta suplinitorilor, ori se va mulțumi și el a le întinde numai puțin fîn în vîrful prăjinei?...

N. Em. Teohari.
Directorul gimnaziului din Slatina.

Ateneul din Bacău.

Sînt trei ani de cînd primăria cu multe sacrificii a ridicat un ateneu destul de potrivit pentru orașul nostru. Atunci conferențiarii și publicul erau foarte entusiaști. Duminicile și sărbătorile se țineau în tot-deauna conferințe și școala era tot-deauna plină. Azi lumea pare sătulă de ateneu. Care să fie cauza? Iată părerea noastră.

La început entusiasmul întreținea viața ateneului. Insă sub titluri ce întreceau pe cele de la Sorbona se debita filosofie proastă, cercetări literare ridicole, certe politice, complicații personale, și rar, foarte rar, vre un lucru sănătos. Publicul răbdător spera mereu îndreptare și nu lipsea de la post. Acum a făcut experiența. După o conferință bună însă, sala e plină la cea următoare — și vice versa.

Anul acesta s'au ținut de asemenea cîte-va conferințî. D. Ioan Găvănescul, profesor universitar la Iași, a vorbit despre «Neajunsurile culturii noastre» Că era bună această conferință, vă închipuiți. Destul de bună a fost și acea ținută de D. V. I. Cancicov «Emanciparea femeii». Ambele conferințî au avut un public mare și au dat naștere la discuții mai înalte de cît cele obicinuite de provincie.

Din nefericire, a urmat apoi «Problema fericirii» de D. avocat Barzan. Fiind-că e ultima, și fiind-că este dintre acelea cari fac decadența ateneului nostru, voiu spune cîte-va cuvinte despre dînsa.

Ținuta conferențiarului ireproșabilă. Exordiu 15 minute: degete trandafirii, ochi albaștri, valurile spumoase ale mării și alte ingrediențe poetice. Oratorul își împarte conferința în trei părți: fericirea în anticitate, în evul mediu și în timpul modern. Insiră o mulțime de fapte elementare, cari pe de o parte n'aveau legătură cu subiectul iar pe de alta sînt cunoscute *à fond* de elevii din cursul înferior de liceu. D. Barzan ne vorbește cu multă elocință de frumusețea castelanelor din evul mediu, de suferințele servului, de revoluția franceză, de expedițiile lui Nopoleon, de femei cochete și de bărbați jucători de cărți — dar de fericire puțin.

La conferința viitoare sala ateneului nostru va fi cu siguranță goală.

A. C.

«Călindarul Poporului»

Acest calendar pe anul 1900 este editat de «Tipografia» din Sibiu, și este al 15-lea, de la înființarea numitei societăți pe acțiuni.

Este cu adevărat un calendar pentru popor. La fie-care lună găsim o coloană de poveți economice, cari fără îndoială formează o comoară prețioasă pentru agricultor, călăuzindu-l în toată activitatea lui agricolă.

Cuprinsul literar al calendarului se distinge printr'o limbă curat românească și populară, încît pare că auzi vorbind un țăran bătrîn și cuminte. Citâm *Regina binefăcătoare*, poveste de Carmen Sylva; *Poporul*, poezie de Ioan Scurtu; *Din vremea răsmiriței* de Iudita Secula născută Truța; *Intoarcerea în Ierusalim*, din *Tragedia calvarului*; și mai cu seamă *Răvașul nostru*, o cronică a evenimentelor principale din marea luptă pe care o duc cu atîta vigoare frații noștri de peste munți, cronică menită să ție deștept sentimentul național și să-l oțelească prin trecerea în revistă a pedicelor și atacurilor suferite de la unguri. Acest răvaș are deja o reputație stabilită la Românii de peste munți, și este o adevărată evanghelie pentru țăranul transilvănean.

Ca tipar, ca format, ca aranjament și ca ilustrațiuni, călendarul poporului nu lasă nimic de dorit

Imaginația și felurile ei la copii.

Conferință ținută în ședința din 17 Ianuarie 1900 la Școala Normală de Institutoare din Iași.

După cum se știe, prin *imaginație* se înțelege în Psihologie reproducerea fidelă și exactă a imaginilor, adică representarea obiectelor și a fenomenelor ca și cum ele ar fi de față, saŭ combinarea imaginilor în felurite chipuri.

In primul cas, ea nu e de cît o formă a memoriei și chiar se mai numește *memoria imaginativă* și din acest punct de vedere e considerată în acest studiu.

Ori-cine a putut observa cît de felurit se manifestă memoria la copii. Ast-fel, unii au darul de a reține ușor cifrele, ori datele, alții faptele ori locurile, unii își amintesc mai bine de cuvinte, de idei, alții de sunete etc. Această deosebire se explică prin neegala intensitate, cu care se reproduc imaginile, care neegalitate la rîndul ei

se datoreşte aplicăreĭ ce o are un individ orĭ altul, de a percepe cu deosebire un soĭ de sensaţiĭ.

Imaginaţia ast-fel considerată, nu e o facultate generală ci se specializează după următoarele condiţiĭ :

1). Condiţiunĭ organice.

2). » de educaţie în exerciţiŭ.

In adevăr, diferitele regiunĭ cerebrale menite a primi feluritele impresiĭ sensoriale nu sunt tot una de desvoltate la diferiţi indivizĭ, de asemenea şi simţurile nu aŭ aceeaşĭ organisare.

Unul, ale căruĭ regiunĭ cerebrale optice vor fi bogate în celule nervoase şi va avea organul vedereĭ bine desvoltat, va putea să perceapă clar lumea exterioară, obiectele înconjurătoare cu forma, culoarea lor, precum şi să păstreze şi să reproducă acele representărĭ.

Un altul, care va avea simţul auzuluĭ maĭ desvoltat precum şi regiunile corespunzătoare din creer, va distinge maĭ uşor sunetele şi calităţile lor, deci le va păstra şi şi-le va reaminti uşor.

Nu trebue de uitat că şi exerciţiul şi educaţia particulară a cuĭ-va poate influenţa asupra direcţieĭ ce va lua memoria luĭ imaginativă, asupra lucrurilor ce va memora maĭ mult. Ast-fel se explică memoria desvoltată ce prezintă un specialist pentru lucrurile şi fenomenele, ce staŭ în legătură cu profesiunea sa.

După importanţa şi rolul, ce'l aŭ diferitele imaginĭ în aplicările spiritului, se deosebesc treĭ grupurĭ de indivizĭ saŭ treĭ tipurĭ principale, saŭ temperamente, după cum se exprimă unĭĭ.

Tipul cel maĭ răspîndit e cel *vizual*.

Nu e nimenĭ, afară de casurĭ anormale, ca să nu fie în stare să ţie minte representările visuale într'un timp maĭ mult, orĭ maĭ puţin scurt şi cu intensităţĭ diferite. Fără aceasta n'ar fi cu putinţă să ne amintim de figura părinţilor, a rudelor, de felul cum sunt aşezate casele într'o stradă ce o cunoaştem. Ast-fel pe cînd la cei-lalţi indivizĭ, imaginile sunt reproducerea slabă a sensaţiilor, la indivizii acestuĭ tip imaginile vizuale aŭ o intensitate tot atît de mare ca şi sensaţia; cea ce caracterisează în deosebĭ acest tip e puternica *memorie vizuală* de care se bucură.

Dacă aceştĭ indivizĭ gîndesc de ex. la o persoană absentă, eĭ văd figura eĭ, dar nu-ĭ aud vocea.

Cînd îşĭ reamintesc de vre-o pagină învăţată pe de rost eĭ reproduc cuvintele cetindu-le.

Tot printr'o puternică memorie visuală se explică cum pictorul *Claude Lorrain* petrecea zile întregĭ la ţară, observînd tot, fără să deseneze, saŭ măcar să schiţeze. Cînd intra însă în atelierul luĭ, putea reproduce din memorie întocmaĭ impresiile din natură. Tot ast-fel mulţĭ reproduc perfect figurile persoanelor carĭ nu maĭ sunt de faţă.

Acest fenomen de visiune retrospectivă cum o numesce scriitoarea franceză *George Sand* nu e de loc particulară pictorilor. Orĭ ce om poate să-şĭ înfăţişeze în minte orĭ cînd un peisaj de ĭ-a plăcut mult.

Se înţelege că cu o ast-fel de memorie visuală, imaginaţia creatoare ajunge la mare desvoltare. In adevăr cîtă bogăţie de material nu poate ea pune la dispoziţie?. Aşa se explică cum poeţiĭ. pictorĭĭ, sculptorĭĭ văd înaintea lor după lungĭ meditaţiĭ forma idealuluĭ ce aŭ visat.

Vestitul scriitor englez *Milton* ne presintă un cas în această privinţă. El era orb cînd a scris *Paradisul perdut*, unde se găsesc descrierile cele maĭ frumoase şi maĭ pitorescĭ.

O altă caracteristică a acestuĭ tip e că şi inteligenţa, gîndirea lor, e visuală, e întovărăşită de acest fel de imaginĭ. Ast-fel mulţĭ copiĭ, cînd fac calcul mintal scriŭ în acelaşĭ timp în minte pe o tablă imaginară cifrele şi fac operaţiile. Asemenea şi în vorbirea acestor indivizi predomină imaginele visuale ale cuvintelor.

Psihologul *Galton* observă că unele persoane văd în minte fie-care cuvînt pe care-l pronunţă ca şi cum ar fi imprimat.

Binet iarăşĭ observă că mulţĭ oratorĭ vorbesc ca şi cum ar avea manuscrisul în faţa lor. Se spune că un orator se oprea încontinu în timp ce vorbia, căcĭ era împedecat de ştersăturile ce părea că le vede pe manuscris. Aceste sunt în general caracterele *tipului visual*.

Un tip ce'l întîlnim maĭ tot atît de des, e *tipul auditiv*.

El prezintă caractere asemănătoare celuĭ visual. Şi la indivizii acestuĭ tip imaginele auditive se reproduc cu mare intensitate; eĭ se bucură de o memorie auditivă extraordinară. Ştiut e că *Mozart* scrise din memorie la vîrsta de 14 anĭ *Miserere, d' Alegri* pe care-l auzise o singură dată la capela sixtină cu toate că conţinea acorduri din cele maĭ fine şi maĭ complicate. Şi această facilitate se arată maĭ de timpuriŭ. Nu e de mirat dacă găsim musicanţĭ ce aŭ dat dovadă din copilărie de o imaginaţie auditivă de necrezut. Se ştie că Mozart compunea la vîrsta de 6 anĭ, *Mendelsohn* corija cînd era de 8 anĭ un *Oratorio* de Bach.

Mulţĭ romancierĭ şi autorĭ dramaticĭ se bucură de o mare imaginaţie auditivă.

Bernard ne raportează relativ la aceasta un exemplu foarte curios, care arată foarte lămurit felul deosebit de a lucra al imaginaţieĭ la un auditiv şi la un visual.

«Cînd scriŭ vr'o scenă, spunea *Legouvé* luĭ *Scribe*, autor dramatic, aud; d-ta priveştĭ, la orĭ-ce frasă, ce scrĭĭ şi vocea persoaneĭ care vorbeşte. D-ta vezĭ actoriĭ mergînd şi făcînd gesturĭ; eŭ sunt, *auditor* d-ta *spectator*. — Nimic maĭ adevărat răspunde Scribe; ştiĭ d-ta unde sunt cînd scriŭ vre-o piesă? In mijlocul publiculuĭ».

Altă caracteristică e că şi *raţionamentul* e auditiv. De ex. dacă persoanele de acest tip, fac vre-o adunare'n minte aud în minte numele cifrelor şi adună oare-cum sunetele fără a şi le representa grafic.

Ribot ţice, că a avut ocasia să întîlnească mulţĭ calculatorĭ, carĭ nu văd nicĭ cifrele, nicĭ calculele, dar le aud.

Chĭar şi vorbirea internă, saŭ vorbirea în gînd, care poate întovărăşi şi vorbirea externă o datoresc indivizii aparţinînd acestuĭ tip, imaginilor auditive.

Dacă un auditiv îşĭ imaginează o convorbire cu cine-va, saŭ cînd ar scrie acea convorbire, el *aude* destul de clar vocea interlocutoruluĭ. Se povestea că *Diderot*, căruia-ĭ plăcea să vorbească şi să discute mult, îşĭ închipuia totdeauna o altă persoană împreună cu el; fiind pasionat pentru dramă, el dramatisa gîndirile sale, presupunea obiecţiunile ce i s'ar putea aduce şi dădea replicile; aceasta explică şi dialogurile ce le întîlnim aşa de des în scrierile luĭ.

Egger spune că mulți fiind obicinuiți a judeca și a vorbi numaĭ întovărășiți de cine-va, nu pot gîndi singurĭ; cînd se întîmplă că acel tovarăș lipsește și-l rechiamă în minte și numaĭ în presența luĭ, presupusă, găsește ideĭ noĭ; de multe orĭ în asemenea condițiunĭ își prepară conversațiile lor viitoare. Așa se întîmplă cu conferențiariĭ, avocațiĭ, oamenĭi politicĭ, carĭ preparîndu-și prelegerile și pledoariile își imaginează auditorul căruia se adresează și replicile ce-li s'ar putea aduce.

Aceste trăsăturĭ caracterizează în de-ajuns tipul auditiv din punctul de vedere intelectual.

Maĭ puțin cunoscut de cît precedentele e *tipul motor*, nu pentru-că se întîlnesc maĭ rar indivizĭ aparținînd acestuĭ tip, dar fiind-că neatrăgîndu-ne atenția maĭ ușor rămîne adesea neobservat. Sensațiile decĭ imaginele ce predomină acest tip n'aŭ fost studiate de cît în timpul din urmă și școala engleză modernă e aceea ce le-a dat la lumină arătînd după cum zice Ribot, că toate percepțiile noastre în special cele maĭ însemnate, acele ale văzuluĭ și tactuluĭ, implică ca element întegrant și mișcărĭ de ale ochiuluĭ și membrelor, și că, dacă atuncĭ cînd vedem un obiect, în realitate mișcarea joacă un rol însemnat în cunoașterea acelui obiect, ea joacă acelaș rol ca și cînd obiectul nu maĭ e în față, ci numaĭ ni-l închipuim.

Ast-fel, ideia ce o căpătăm de ex. despre o minge ce o ținem în mînă, decĭ o avem sub simțurĭ, e resultatul sensațiilor optice carĭ provin din impresiunile produse asupra retineĭ și a mîneĭ, precum și a sensațiilor musculare, datorite acomodăriĭ ochiuluĭ și contracțiunilor degetelor. Dacă maĭ tîrziŭ gîndim la acea minge, ideia ce o avem despre dînsa, va fi un complex de imaginĭ optice, tactile precum și de reproduceri a sensațiilor musculare și aceste din urmă reproduceri sunt *imagini motrice*. Vedem dar că imaginile motrice nu pot exista singure ci numaĭ în unire cu alte soiurĭ de imaginĭ, în special vizuale și tactile.

Trecînd la caracterele acestuĭ tip s'a observat că memoria luĭ e datorită cu deosebire acestuĭ soiŭ de imagnĭ. Astfel s'aŭ văzut multe persoane, care-și amintesc maĭ bine de o pagină, cînd aŭ citit'o tare saŭ aŭ urmat conturul cu degetul. Cîte-o dată această memorie are urmărĭ minunate.

Astfel se relatează faptul următor:

Un sculptor orbind la vrîsta de 20 anĭ încercă, după 10 anĭ de nelucrare, să maĭ producă ceva în ramura luĭ. El pipăi cu atenție statuia de marmoră ce representa pe marele duce de Toscana Cosma I, și făcu în urmă aceiașĭ statue în argilă, dar așa de asemănătoare celeĭ dintîĭ că toată lumea a rămas uimită. Reproducerea, gîndireĭ (vorbireĭ) acestor indivizĭ e datorită tot imaginilor motrice mișcărilor de articulațiĭ, nu însă imaginilor auditive orĭ vizuale a silabelor și a cuvintelor, carĭ în virtutea legeĭ de asociație s'ar rechema unele pe altele. Așa pe cînd visualul cînd își reamintește de un vers vede succedîndu-se imaginile cuvintelor ce-l compun, ca și cum le-ar vedea scrise, auditivul aude succesiunea de silabe; motorul are conștiința unor seriĭ de mișcărĭ de articulație. *Imaginea* mișcărilor produse odată, pentru a pronunța cele întîĭ silabe, aduce implicit cu ele și imaginea acelor mișcărĭ carĭ cer să se pronunțe silabele următoare; și astfel un motor își va reaminti întru cît-va de cuvinte prin reamintirea acestor mișcărĭ.

Pentru a arăta *rolul* și *importanța* ce'l aŭ imaginile motrice în unele imprejurărĭ extraordinare, mă voiŭ mărgini a povesti cazui în totul special al americaneĭ *Laura Bridgemann.*

Această fată, surzind, muțind și orbind la vrîsta de 2 anĭ n'avea de cît o sensibilitate foarte confusă de miros și gust, avea însă simțul tactuluĭ foarte desvoltat, încît ajunse să deosibească prin pipăit culorile diferitelor lănurĭ și mătăsurĭ cu care broda. Puținele cunoștințĭ ce le căpătă pînă la vrîsta de 7 anĭ de la mama eĭ, eraŭ datorite unuĭ act cu totul mecanic. De atuncĭ însă ea se desvoltă foarte mult din punct de vedere intelectual, mulțămită educațieĭ ce o primi de la un celebru doctor din Boston, care avea în vedere cultivarea simțuluĭ tactuluĭ și formarea de imaginĭ motrice.

In acest chip începu a lucra și inteligența eĭ, învață iute să scrie, să citească și putea ține conversațiĭ întregĭ.

Ajunse chiar profesoară la școala de surdo-muțĭ și a compus rugăciunĭ și imnurĭ de o oare-care valoare.

Decĭ, asta ne dovedește în de ajuns că în casurĭ excepționale imaginile motrice aŭ mare însemnătate din punct de vedere al desvoltăriĭ intelectuale. Din cele spuse rezultă, că predominarea unuĭ soiŭ orĭ altul de imaginĭ face ca inteligența să se desvolte în anumite direcțiĭ.

Musicantul numaĭ, e acela, care poate reproduce în minte combinațiĭ de sunete; pictorul e acela care cu ochiĭ închișĭ poate vedea clar conturile, reliefurile și culorile obiectelor ce le-a văzut altă dată. *Astfel se explică în diferite ramurĭ neegalitatea în progresele ce fac copiiĭ, puș aproape în aceleași condițiunĭ.*

Să vedem carĭ sînt *foloasele proprii fie-căruĭ soiŭ de imaginĭ.*

Fără îndoială imaginația visuală nu e necesară numaĭ în practica diferitelor arte ca pictura, sculptura, arhitectura, dar și în științele fisice și naturale se face apel la ea.

In adevăr, e greŭ de înțeles cum un copil ar putea ajunge un fisician, orĭ un chimist de merit, dacă el nu e în stare să-și represinte clar instrumentele și experiențele, corpurile, diversele lor acțiunĭ și reacțiunĭ; un zoolog, un botanist orĭ un geolog, dacă el nu'și poate reaminti de caracterele cutăruĭ animal, cutăreĭ plante orĭ rocĭ, ce a observat altă dată; un medic bun dacă nu'și poate închipui starea organelor interne după simptomul caracteristic fie-căreĭ bolĭ.

Matematicele cer aceeași capacitate din partea acelora ce vor să se ocupe cu ele. Limbagiul lor abstract atrage puțin și dacă am spus că sînt mulțĭ copiĭ, carĭ aud maĭ degrabă sunetul cifrelor, în Geometrie cel puțin, ca și în cele maĭ multe din cele-l-alte științe de acest fel, semnele întrebuințate, formulele, presupun imaginația visuală.

Maĭ departe,—cum un copil va putea învăța cu ușurință Geografia, dacă nu e în stare să-și întipărească în minte conturul diferitelor localităților, în cît atuncĭ cînd îĭ va lipsi harta, el s'o vadă în minte ca și în realitate, orĭ desenul, dacă nu poate reproduce din minte forma obiectuluĭ de desinat.

In studiul Ortografieĭ, imaginația visuală are mare importanță. Căcĭ cum se explică faptul că un copil tot așa de

inteligent ca altul și care poate a cetit și mai mult, să învețe mai cu greŭ a scrie ortografic?.

Causa e lipsa de memorie visuală, căci acesta cetind nu 'și fixează în minte cuvintele și elementele ce le compun.

Vedem deci, că studiile și profesiunile ce presupun representarea visuală sînt foarte numeroase.

Altele cer, la rîndul lor, păstrarea imaginilor auditive. Ast-fel musica în primul loc, apoĭ limbile, poesia în ceea ce privește priceperea ritmuluĭ, a rimeĭ, a cadenței versuilor.

Cît privește memoria motrice, pe lîngă folosul, ce ni-l aduce în învățarea limbilor, ea aduce predispoziții pentru desemn, caligrafie, dicțiune ușoară, pentru mănuirea exactă și sigură a instrumentelor de muzică și în special pentru toate așa numitele *Jocurĭ de adresă* (stîngăcia se zice că provine din o slabă memorie motrice.)

Văzînd foloasele ce aduc diferitele felurĭ de imaginĭ din punct de vedere intelectual, se poate explica *datoria* ce se impune educatoruluĭ de a observa de timpuriŭ ce imaginĭ predomină în spiritul unuĭ copil pentru a-le cultiva determinînd după dînsele felul ocupațieĭ ce vor avea maĭ tîrziŭ.

Cîte talente, carĭ bine conduse ar fi putut da roadele cele maĭ bune, se perd din causă că li s'a dat cariere ce nu le convin de loc. Iată părerea celor maĭ însemnați pedagogĭ relativ la aceasta:

Un copil, cît de ușuratic și leneș ar fi, tot e ceva care-l interesează maĭ mult.

Ast-fel s'aŭ văzut copiĭ, carĭ după mult exercițiŭ cetesc greŭ, dar calculează cu mare ușurință; saŭ altul carĭ nu poate suferi gramatica dar îl atrage geografia. Independent de cultura generală ce trebue s'o aibă orĭ-ce om, e bine de a ține seamă de dispozițiile aceste naturale, lucru foarte important din punct de vedere practic.

Bain zice că aplicarea pentru un fel de cunoștinți ca botanica, zoologia, musica și altele e ceva înnăscut în noĭ. Pentru a face în adevăr musică trebue să fiĭ născut musicant. Nu ne putem deci mîngîia cu idea că dacă nu ne putem apropria unele cunoștinți, asta provine din causa lipseĭ de exercițiŭ, saŭ cine știe ce altă insuficiență, asupra căreia am putea triumfa, ci se explică prin aceea că n'aveam aptitudinea specială ceea ce se datorește lipseĭ de substanță cerebrală pentru acelea anumite cunoștinți. Iată ce spune un filosof spaniol *Jaques Balnios* relativ la prudența și atenția ce trebue să o aibă educatorul în educația copiilor. Unde sunt educatoriĭ, carĭ să se gîndească serios, cînd e vorba de a da o direcție copiilor? Iĭ formează pe toți după același tipar. La alegerea uneĭ profesiuni se gîndesc la orĭ și ce afară de aceasta dacă are o aptitudine specială pentru acea profesiune. Și cu toate acestea cît de mare însmnătate are acest lucru, în ce privește mulțumirea și chiar sănătatea aceluĭ individ în viață. Acel ce a îmbrățișat o profesiune pentru care e născut, va suporta cu mulțumire greutățile eĭ; celă-lalt din contra, va fi veșnic nemulțumit trebuind a înlocui aptitudinea ce-ĭ lipsește prin sforțare supraomenească.

De două mijloace maĭ principale dispune educatorul pentru a-și îndeplini această sarcină.

1). De a observa progresele copiilor,

2). De a le arăta diferite obiecte și fenomene pentru a observa plăcerea orĭ displăcerea ce ele le fac, felul de a simți și aprecia.

In adevăr, chiar în instrucția elementară ușurința ce se observă în păstrarea cuvintelor, datelor, culorilor, gustul ce-l va arăta pentru un studiŭ maĭ mult de cît pentru altul, va fi un bun indice în determinarea dispozițiilor copiilor.

Iată un alt mijloc ce se propune. Să se procure copiilor ocasia de a vedea și a observa diferite producțiunĭ, lucrările maĭ însemnate ale industrieĭ și inteligenței omuluĭ, să se conducă în acele locurĭ, unde instinctul fie-cărŭia să poată avea în față obiectul alegereĭ luĭ. Această cale duce la conclusiunĭ sigure. Se vor descoperi aplicărĭ la copiĭ, pe carĭ un studiŭ cît de atent nu le-ar fi putut descoperi. De ex: un mecanism ingenios atrage atenția a maĭ multor copiĭ. Unĭĭ îl vor admira un moment și vor trece maĭ departe, unul singur se va opri maĭ mult și pare a se uita pe dînsul; curiositatea cu care el observă, întrebările pline de înțeles ce ți le face, priceperea iute a mecanismuluĭ, toate acestea n'ar da nimic de înțeles unuĭ observator atent?

Să știe că *Coregio* înaintea *Sfinteĭ Ceciliei* a luĭ *Rafael* își simți chemarea luĭ și strigă: «*Și eŭ sînt pictor.*»

In fine se vor cerceta acecași copiĭ de modul în care eĭ își amintesc de vre-o lecție ce aŭ învățat-o. Și vor întreba de ea dacă își amintesc cum era scrisă; imagina grafică a cuvintelor saŭ sunetul lor; cum fac de es. un calcul mintal etc. Prin aceste mijloace se va putea determina de timpuriŭ felul imaginilor predominante în spiritul copiluluĭ și se va arăta studiile ce-ĭ convin știind astfel în ce sens trebue desvoltate facultățile luĭ pentru a ajunge la resultatul dorit.

Se vor întîlni poate de cele maĭ dese orĭ copiĭ carĭ să fie înzestrați în același chip cu puterea de a-și reaminti cu aceeași intensitate imaginile visuale, auditive și motrice Aceștia fac parte din tipul despre care se vorbește în urmă.

Maĭ înainte însă să arăt la ce *pericole ar putea da naștere* cultura exclusivă a unuĭ ordin de imaginĭ.

Educatorul nu trebue să se mărginească a cultiva numa un fel de imaginĭ la un copil, ci să-și dea toată osteneala a le desvolta și pe acelea pentru care nu e aplicat, căcĭ în adevăr un individ ce se bucură numaĭ de o bună memorie visuală orĭ auditivă poate trage după cum am văzut mult folos; dar să presupunem cazul, cum de alt fel se întîmplă destul de des, că dintr'o întîmplare oarecare perde acea însușire, atunci iĭ va fi foarte greŭ dacă nu imposibil a înlocui prin însușirea de a reține alte imaginĭ; el se va găsi (după o comparație destul de potrivită) în aceiași situație ca un rentier care din imprudență și-a plasat toți banĭ la o aceiași casă de bancă și ar rămînea sărac în momentul în care acea bancă va da faliment.

Un alt pericol destul de grav ar fi următorul: O imagine auditivă de ex. poate să se urmărească cu atita persistență în cît ajunge cu totul supă rătoare. Cuĭ nu i s'a întîmplat (numaĭ să fie cît de puțin aplicat pentru reținerea acestuĭ soĭ de imaginĭ) să fie urmărit ore întregĭ de vre-un refren or niște cuvinte ce ajunge a nu le maĭ putea suferi?

De multe ori imaginea auditivă are caracterul sensaţiei însăşi; devine o halucinare a auzuluĭ. Ast-fel e casul *Jeaneĭ d'Arc* care auzia necontenit o voce ce o îndemna să se ducă să-şĭ scape patria Ast-fel e casul luĭ *Mahomet* ce auzia vocea unuĭ trimis ceresc.

Insă nu în tot-d'a-una halucinaţiunile auzuluĭ aŭ urmărĭ bine-făcătoare pentru omenire şi pentru individ, ci din cauza lor se nasce grija, neîncrederea, frica şi chiar sinuciderea. Din predominarea unuĭ soiŭ de imaginĭ se pot nasce şi *ideile fixe.* Ast-fel se explică aceĭ ce aŭ ideia persecuţieĭ şi după cum observă *Binet* aceştia vor aparţinea numaĭ tipuluĭ auditor, căcĭ în delirul persecuţieĭ nu vede persecutorĭĭ luĭ ci îĭ aude. Tot ast-fel desvoltarea excesivă a imaginilor vizuale expune la aceleaşĭ pericole. Ast-fel se povesteşte că un pictor care avea o memorie vizuală aşa de mare în cît putea reproduce orĭ-ce peisaj, ca şi cum l'ar avea de faţă, ajunge cu timpul a se face aşa confusiune în spiritul luĭ că-ĭ era imposibil să distingă realitatea de aceea ce-şĭ imagina şi susţinea că desinează după natură. Starea luĭ mintală ajunse atît de bolnavă că fu internat într'o casă de sănătate unde stătu 30 de anĭ. Cînd se îndreptă el avea încă facultatea de a desemna din memorie, dar amicĭĭ luĭ îl opriră de a maĭ lucra.

Din causa acestor pericole la care poate da naştere desvoltarea neegală a imaginelor, resultă că cu tot folosul ce se trage din predominarea unora dintre ele, să se evite acest lucru, tinzînd prin educaţie la o desvoltare echilibrată a imaginilor. Cînd vom întâlni un individ cu facultăţĭ egale de percepţie, acesta va aparţinea *tipuluĭ celuĭ maĭ fericit,* numit *normal.*

Ast-fel, cînd aceştĭ indivizĭ, îşĭ reamintesc de o persoană, eĭ văd tot aşa de clar figura eĭ după cum îĭ aud vocea. Orĭ-ce obiect ce li se presintă apare cu toate calităţile luĭ: formă, culoare, sunet etc. Prin echilibrarea imaginilor se înlătură pericolele ce le-am văzut în urmă. In adevăr, dacă s'ar întîmpla ca din o împrejurare oare-care—o lesiune cerebrală de ex.—să dispară un soiŭ de representărĭ acestea vor fi înlocuite de altele.

Aşa ceea ce s'ar perde prin dispariţia imaginilor visuale s'ar înlocui prin cele auditive saŭ motoriĭ etc.

Binet citează relativ la acestea următorul fapt:

Un individ atins de cecitate verbală nu e în stare să citească literile ce i se arată, cu toate că vederea luĭ e intactă saŭ satisfăcătoare pentru a putea ceti. Acest bolnav poate însă să ajungă să citească indirect printr'un alt mijloc; ast-fel, e de ajuns să desemneze acele caractere cu degetul pentru a putea înţelege însemnarea lor.

Ce se petrece în asemenea împrejurări? Cum se explică acest schimb între mînă şi ochiŭ?

Aceasta se explică ast-fel; că acel individ prin desemnarea cu degetul primeşte o mulţime de impresiĭ muscular, carĭ sunt cele datorite scrierei. Aceste imaginĭ motrice grafice sugerează în acelaşĭ chip ca şi imaginele visuale însemnarea caracterelor scrise.

Alt folos ce resultă din desvoltarea armonioasă a imaginilor e că aptitudinile individuluĭ normal nu maĭ sînt aşa restrînse ca ale celuĭ auditiv ori visual. El e apt pentru tot felul de cunoştinţe. Inferioritatea ce pare că o are prin aceea că nu poate avea o specialitate e înlocuită prin varietatea cunoştinţelor. De cîte orĭ însă s'aŭ văzut persoane cu deosebite talente şi fiind toate pe acelaş grad de desvoltare.

Ast-fel, *Leonardo da Vinci* era tot aşa de talentat şi cult în ce priveşte pictura, sculptura. arhitectura ca şi în matematică, mecanică, musică şi chiar poesie; tot aşa *Benevenuto Celini* şi alţiĭ.

Vedem decĭ că cu toate că se recomandă a ţine seamă de dispoşiţiile naturale ale copiluluĭ, un mare număr de pedagogĭ condamnă cultura excesivă saŭ exclusivă a unor facultăţĭ în paguba altora.

Compayré zice: «Idealul uneĭ bune educaţiĭ intelectuale e un spirit la care toate facultăţile sunt proporţional desvoltate cu valoarea şi importanţa lor, după cum idealul uneĭ bune educaţiunĭ fisice este un corp în care toate funcţiunile se îndeplinesc în mod regulat. Decĭ nu se va urma orbeşte drumul arătat de natură, a-l face pe individ să lucreze numaĭ în o dirrecţie neglijînd celelalte facultăţĭ.»

Cum se vor împăca aceste conclusiunĭ cu cele ce am dedus maĭ sus?.

Se vor înlătura aceste două greşeli: de a nu desvolta prea mult unele facultăţĭ şi de a nesocoti folosul ce s'ar putea trage dintr'o dispoşiţie naturală.

In adevăr, dacă una din cele întîĭ îndatoriri ale educatoruluĭ e de a recunoaşte aptitudinile propriĭ ale copiluluĭ pentru a-l ajuta şi a-l conduce pe calea arătată de natură, nu maĭ puţin tot sarcina luĭ e de a desvolta toate acele facultăţĭ ce sunt lăsate în urmă în desvoltarea lor.

Tipul normal fiind tipul sănătos şi bine echilibrat, către dînsul trebue să tindă educaţia.

C.

Suplimentul I, *fiind reservat notiţelor de tot felul asupra culturei ţărilor locuite de românĭ, rugăm pe persoanele carĭ poartă un interes «Noiĭ Reviste Române», să ne trimeată spre publicare:*

Rezumatul conferinţelor ce se vor ţine la diferitele Athenee.

Statutele şi scurte dări de seamă despre mersul societăţilor de cultură.

Scurte dărĭ de seamă despre concertele şi exposiţiunile artistice,

Rezumatul discursurilor rostite la inaugurărĭ de şcoale saŭ la alte ocaziunĭ solemne.

Într'un cuvînt, notiţe asupra tot ce are legăturĭ cu cultura neamuluĭ românesc.

«Noua Revistă Română» *îşĭ va face la rîndul său, o datorie, de a susţine orĭ-ce iniţiativă luată pentru ridicarea instrucţiunii şi educaţiunii poporuluĭ român. In coloanele sale, faptele laudabile vor găsi tot-deauna o publicitate încurajătoare.*